

[Socialministeren.]

amterne selv vil forstå at tage de nødvendige hensyn. Samtidig anser jeg det for nødvendigt, at også de private hjem i størst mulig udstrækning inddrages i samarbejdet.

Efter de gældende regler skal en kommunalbestyrelse indgå overenskomst med private, herunder selvejende institutioner, om modtagelse af pensionister, såfremt mindst 12 af de på hjemmet indlagte er personer, hvis ophold helt eller delvis betales af offentlige midler. Det foreslås, at der skal kræves overenskomst med et hjem, når blot 8 er pensionister. Dels vil de private hjem dermed i højere grad komme ind i samarbejdet med kommunerne og amterne, dels vil overenskomsten stille beboerne lige med hensyn til betaling for opholdet efter omsorgslovens regler.

For så vidt angår disse betalingsregler, foreslås enkelte ændringer i forhold til de gældende bestemmelser. Efter gældende regler bortfalder pensionen straks efter optagelsen på hjemmet, men der vil for de fleste pensionister, der optages på et hjem, være forhold at afvikle, og jeg finder det rimeligt, at der gives et vist økonomisk spillerum i forbindelse med de dybt indgribende forandringer, der er forbundet med at skulle opgive sit eget hjem. Det foreslås derfor, at pensionen først skal bortfalde efter udgangen af den måned, der følger efter indlæggelsesmåneden.

Indbetalingen kan komme til at udgøre den fulde driftsudgift pr. pensionist. Det betyder, at udgiften til f. eks. særlige behandlinger og til lægelige undersøgelser, som den enkelte pensionist ikke har behov for, kan belaste et hjems drift, og det kan være rimeligt, at den enkelte pensionist ikke skal deltage i betaling af sådanne udgifter. Det foreslås derfor, at der, som det nu er tilfældet med hensyn til betaling for særforplejning, skal kunne fastsættes en øverste grænse for betalingen for ophold på et hjem. Endvidere foreslås det som konsekvens af indførelsen af fuld folkepension fra 1. april 1970, at der fra denne dato for pensionister, der er fyldt 67 år, skal fradrages et beløb, svarende til folkepensionens grundbeløb, i den eventuelle betaling, som de skal give for opholdet på et hjem. De pågældende er berettiget til pensionen uanset deres økonomiske forhold og skal

derfor ikke — når pensionen er bortfaldet ved optagelsen på et hjem — betale tilsvarende beløb af deres egne midler.

Endelig foreslås det, at der åbnes mulighed for at udbetale personlige tillæg til pensionister på alderdomshjem eller plejehjem. Det almindelige beløb til personlige fornødenheder er beregnet til at dække de daglige småudgifter, og det må i de fleste tilfælde anses for tilstrækkeligt til formålet. Det personlige tillæg, som der nu åbnes mulighed for at yde, forudsættes derfor kun givet i begrænset omfang i ganske særlige tilfælde, men formålet med bestemmelsen er, at de sociale udvalg kan være friere stillet med hensyn til særlig hjælp.

Udgifterne til omsorgsarbejdet, til hjælp til indretning af pensionistens eget hjem, til nødvendige hjælpemidler, til medhjælp i kollektivboliger samt til personlige tillæg foreslås afholdt inden for den ramme, der angives af rådighedsbeløbet efter folkepensionslovens § 13. Dette beløb anslås at ville andrage ca. 120 mill. kr. i 1968-69, og heraf påregnes ca. 90 mill. kr. anvendt direkte til personlige tillæg til pensionister, hvis forhold er ganske særlig vanskelige. De merudgifter, som forslaget vil medføre, vil — selv med en stigende udvikling af omsorgsarbejdet — kunne holdes inden for beløbsrammen.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.) samt

forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

Forslagene tager navnlig sigte på en forhøjelse af grundbeløbet for indtægtsbestemt folkepension, invalidepension og enkepension samt af invalidepensionslovens sætser for invaliditetsbeløb, erhvervsudgytighedsbeløb, bistands- og plejetillæg og invaliditetsydelse. Endvidere foreslås en forhøjelse af beløbet til personlige fornødenheder til pensionister på alderdomshjem og plejehjem.

[Socialministeren.]

Herudover foreslås forskellige andre ændringer, hvoraf jeg senere skal nævne de vigtigste.

Forhøjelsen af grundbeløbet udgør i forhold til de beløb, der kom til udbetaling pr. 1. april 1967, normalt 42 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 28 kr. månedlig for andre.

Forhøjelsen fremkommer for det første derved, at det midlertidige tillæg, der — som kompensation for lønforbedringerne på arbejdsmarkedet — ydes pensionisterne i tiden indtil 1. april 1968, fra dette tidspunkt foreslås indregnet i pensionernes grundbeløb som forudsat i bemærkningerne til forslaget om det nævnte tillæg. Tillægget udgør normalt 25 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 17 kr. månedlig for andre.

Dernæst stilles der — som forudsat ved gennemførelsen af det midlertidige tillæg — forslag om en forhøjelse af grundbeløbet, der skal modsvare de lønforbedringer, som lavtlønnede mandlige arbejdere vil opnå i overenskomstperiodens 2. år. Denne del af forhøjelsen, der udgør 17 kr. månedlig for ægtepar, når begge ægtefæller er berettiget til pension, og 11 kr. månedlig for andre, er medregnet i de forannævnte beløb på henholdsvis 42 kr. og 28 kr.

Endvidere foreslås invalidepensionslovens satser for invaliditetsbeløb, erhvervsudygtighedsbeløb, bistannds- og plejetillæg samt invaliditetsydelse forhøjet, idet disse ydelser efter gældende lov andrager beløb, der er sat i et bestemt forhold til grundbeløbet. Såvel invaliditetsbeløbet som erhvervsudygtighedsbeløbet svarer til halvt grundbeløb, medens bistanstillægget og plejetillægget svarer til henholdsvis halvt og helt grundbeløb. Invaliditetsydelsen svarer til halvt grundbeløb. Ved de foreslåede forhøjelser opretholdes forholdet mellem de nævnte ydelser og grundbeløbet.

Det foreslås yderligere at forhøje beløbet til personlige fornødenheder til pensionister på alderdomshjem og plejehjem med 5 kr. månedlig i forhold til det beløb, der kom til udbetaling pr. 1. april 1967. Denne forhøjelse skyldes dels, at det midlertidige beløb til personlige fornødenheder på 3 kr. månedlig, som ydes indtil 1. april 1968, er indregnet i det i omsorgsloven til dette formål

fastsatte beløb, dels at regeringen har fundet det rimeligt at foreslå en yderligere forhøjelse på 2 kr. månedlig.

Af de øvrige ændringer finder jeg særlig anledning til at nævne forslaget om en lempelse af dispensationsbestemmelsen i folkepensionslovens § 2, stk. 3, hvorefter der er adgang til undtagelsesvis at tillægge en person folkepension allerede fra det fyldte 60. år. Dispensation gives så godt som udelukkende, når der foreligger svigtende helbred. Det er imidlertid ønskeligt, at det centrale udvalg, der har den endelige afgørelse af dispensationsansøgningerne, i noget højere grad får adgang til at tage også sociale hensyn i betragtning. Efter forslaget, der bringer dispensationsbestemmelsen på linje med enkepensionslovens dispensationsbestemmelse, vil der i større omfang end hidtil kunne ydes pension, hvor det i det konkrete tilfælde måtte findes særligt påkrævet.

I forbindelse med den foreslåede lempelse af dispensationsbestemmelsen i folkepensionsloven er der — ud fra retsbeskyttelsehensyn — stillet forslag om, at kommunalbestyrelsernes afslag på ansøgning om førtidig folkepension og enkepension skal kunne efterprøves af det foran nævnte centrale udvalg.

Endelig skal jeg nævne, at det er fundet rimeligt at forhøje arbejdsgiverbidraget til invalideforsikringsfonden, der i dag udgør 14 kr. 25 øre for hver helårsarbejder, til 21 kr. i takt med prisudviklingen.

Merudgifterne ved de foreslåede yderligere forhøjelser — svarende til forbedringerne på arbejdsmarkedet i overenskomstperiodens 2. år — af pensionernes grundbeløb og beløbet til personlige fornødenheder til personer på alderdomshjem og plejehjem samt merudgifterne ved de foreslåede forhøjelser af invalidepensionslovens satser for invaliditetsbeløb m. v. anlås for finansårene 1968-69 og 1969-70 til henholdsvis 65 mill. kr. og 66 mill. kr. Statens udgift herved bliver i de nævnte finansår henholdsvis 44 mill. kr. og 55 mill. kr.

Merudgifterne ved de foreslåede ændringer af folkepensionslovens og enkepensionslovens dispensationsbestemmelser vedrørende førtidig pension anlås for finansåret 1968-69 til henholdsvis 70.000 kr. og 30.000 kr. I de følgende finansår anlås udgiften at

[Socialministeren.]

ville vokse med henholdsvis ca. 70.000 kr. og ca. 30.000 kr. til henholdsvis ca. 700.000 kr. og ca. 300.000 kr. årligt om ca. 10 år. Statens merudgift anlås for finansåret 1968-69 til henholdsvis ca. 45.000 kr. og ca. 20.000 kr. For finansåret 1969-70 anlås statens merudgift til henholdsvis ca. 100.000 kr. og ca. 45.000 kr.

Den foreslåede forhøjelse af arbejdsgiverbidraget til invalidforsikringsfonden betyder, at fondens indtægt ved arbejdsgiverbidrag forhøjes med ca. 8,5 mill. kr. årligt til ca. 26 mill. kr. årligt.

Af hensyn til kommunernes beregning af pensionerne og beløbene til personlige fornødenheder pr. 1. april 1968 er det ønskeligt, om forslagene kan være færdigbehandlet her i tinget inden udgangen af indeværende år.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de fremsatte lovforslag til tingets hurtige og velvillige behandling.

Endelig tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om krigs-ulykkesforsikringsrente til enker efter visse fiskere. (Forhøjelse af renten)*.

Forslaget går ud på at forhøje renten til de af loven omfattede enker efter de under den anden verdenskrig og i tiden derefter ved krigsforlis omkomne fiskere.

Om baggrunden for gennemførelsen af den oprindelige lov om krigs-ulykkesforsikringsrente til fiskerenkerne skal jeg tillade mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget.

Med loven opnåede man en betydelig forbedring af fiskerenkernes økonomiske kår.

Den årlige rente til fiskerenkerne udgjorde oprindeligt 3.228 kr., svarende til det fulde grundbeløb i kommunegruppe II efter enkepensionsloven.

Den pristalsregulerede rente udgør i dag 407 kr. om måneden, medens enkepensionens grundbeløb udgør 530 kr.

Baggrunden for denne forskel er, at enkepensionens grundbeløb er blevet forhøjet ved indregninger af de midlertidige tillæg, som ved særlige love er ydet pensionisterne.

Efter forslaget forhøjes krigs-ulykkesforsikringsrenten til fiskerenkerne til det til enhver tid gældende fulde grundbeløb efter enkepensionsloven. Herved sikres det, at

renten stiger i takt med enkepensionens grundbeløb.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om fritidsundervisning m. v.*

Der er tale om en genfremsættelse af det i sidste samling fremsatte forslag, som ikke blev færdigbehandlet inden folketingsårets udløb.

Udvalget for undervisning og uddannelse, der behandlede forslaget i sidste samling, stillede i alt 88 spørgsmål, og disse spørgsmål er med de afgivne svar optrykt i udvalgets beretning (Folketingstidende, tillæg B., 1966-67, 2. samling). Her er endvidere optrykt de spørgsmål, der er drøftet og skal drøftes i samråd. Dette initiativ fra udvalgets side er der grund til at takke for. Denne fremgangsmåde vil betyde en væsentlig lettelse i arbejdet med forslaget i indeværende samling.

Forslaget har vakt stor interesse i vide kredse, hvilket bl. a. har vist sig gennem en lang række henvendelser til udvalget og til undervisningsministeriet. Disse henvendelser, der ligeledes er optrykt i beretningen, indeholder adskillige forslag til ændringer i lovforslaget, men jeg har i forståelse med udvalget fundet det rimeligt ikke at indarbejde ændringer i forslaget på dette tidspunkt, idet dette erfaringsmæssigt vil vanskeliggøre overskueligheden i forbindelse med forslagets behandling efter genfremsættelsen. De ændringsforslag, der påtænkes — på udvalgets initiativ eller fra min side — vil blive fremsat under behandlingen her i dette høje ting.

I forhold til det i sidste samling fremsatte forslag er kun sket den formelle ændring, at bemærkningerne nu et par steder, hvor aktuelle lønsatser var omhandlet, er ajourført gennem tilføjelse af fodnoter.

Der har inden genfremsættelsen været ført fornyede forhandlinger med de kommunale sammenslutninger om en række punkter i forslaget. Disse forhandlinger resultat vil blive taget i betragtning i forbindelse med ændringsforslagene under forslagets videre behandling.